

helyzetükből. Sikeres törekvésükből születtek meg ezek az önszegélyező csoportok. Ma is egyik legjelentősebb kezdeményezés az alkoholizmus legyőzésére.

Harsch éveken át gyűjtött gazdag tapasztalata alapján fejti ki a "Névtelen Alkoholisták 12 lépését". Ime néhány lépés: 1) Beismertük, hogy az alkohollal szemben minden uralmunkat elveszítettük, s önmagunk képtelenek vagyunk ezen változtatni. 3) Elhatároztuk, hogy akaratunkat és életünket az Isten gondviselésébe bizzuk. (Bármilyen legyen a felfogásunk róla). 8) Leltárt készítettünk mindazon személyekről, akiknek kárt okoztunk, s készen voltunk a jóvátételre. 11) Elmélkedés által igyekeztünk fejleszteni tudatos kapcsolatunkat Istennel – bármilyen legyen a felfogásunk róla –, kérve, hogy az akaratát felismerhessük és adjon erőt célunk eléréséhez.

Ebből a pár sorból talán nem tűnik ki az egyes állítások és állásfoglalások jelentősége. Harsch azonban szemléltetően érzékelteti mindegyik fontosságát. Lassú és mélyre ható munkáról van szó. A volt alkoholistának nemcsak fel kell hagynia az ivással, hanem társai segítségével szembe kell néznie önmagával, öncsalásaival. Ahhoz, hogy igazán segítséget kérjen, be kell ismernie, hogy önerejéből nem képes helyzetén változtatni. Felsőbb Erőhöz kell fordulnia, Istenhez - bármilyen legyen is Isten-képe. Nincs tehát semmiféle szektáság a mozgalomban. Egymás felfogását tiszteletben tartva keresik az egyetlen szilárd pont, Isten erejét, támogatását. A hibák beismerésénél is ki-ki követheti saját vallási felfogását: pl. szoros értelemben vett gyónást akar-e végezni vagy inkább csak egy pszichikai támaszt vár attól, aki meghallgatja élete történetét (128-133.o.). Harsch finomann figyelmezteti azonban a gyóntatót arra, tekintetbe kell vennie gyónoja sajátos helyzetét.

Az alkoholizmust kiváltó okok felszámolásának tárgyalásával a szerző arra is megtanít, hogy hogyan szabadulhatunk meg egyéb lelki koloncainktól. – Ezért reméljük, hogy hamarosan magyarul is megjelenik Harsch kitűnő munkája.

Benkő Antal

H. Schwan – W. Filmer (Hrsg.), *V e r z i c h t e n l e r n e n* (Tanuljunk lemondani). Ulstein, Frankfurt/M-Berlin-Wien 1984. 232 o.

A szerkesztők 68 politikusnak, egyházi személyiségnek, gazdasági és tudományos szakembernek tették fel a kérdést: Tanulnunk kell-e a lemondást, hogy általa megoldhassuk a jövő problémáit? S ha igen, miben álljon az önmegtagadás?

Ötvenketten nagyon alaposan fontolgatták a problémát. Kifejtett nézeteiket igyekszünk visszatükrözni.

A lemondás három bántóan negatív formája van gyakorlatban:

1. A féktelen fegyverkezés. "Ismersz valami értelmes okot, amiért felfegyverkezésre százmilliárdokat költenek a világon, míg naponta éhenhal 40.000 gyermek?" – kérdezi G. Schröder, a szövetségi rendőrség főnöke (184.o.).

2. Az önző érdekek. "Elterjedt a lemondás, mint gyakori követelmény egyéni célok /karcosság/ elérésére vagy az igen szűk érdeklődés (sportteljesítmény, üzemi eredmények...) megvalósítására... Nem tudatosultak bennünk eljárásmodunk anarhista következményei? Vagy nehezünkre esik levonni a belátott és felismert következményeket?" – teszi fel a kérdést A. Koschel, a nemzetközi Pax Christi általános titkára (107.o.).

3. Az értékek elhanyagolása. "Mi már most lemondunk azon értékekről, amelyek elkerülhetetlenül szükségesek a ténylegesen teljes élethez. Nevezetesen a támogató bizottságról, amit a család nyújt (minden harmadik ember magára marad, csak háztartásaink 9 %-ában él több mint öt személy)... A fogalmak, mint a szeretet, hűség, fegyelem vagy a rend és a takarékossg túlzottan 'régimódi' szavakká váltak" – állapítja meg A. Schimke, a háziasszonyok szövetségének elnöknője (175.o.).

A pozitív lemondás három főútját emelhetjük ki:

1. Szembenézni a korszellemmel. "Ha fenn akarjuk tartani sűrűn lakott és forrászegény országunk jólétét, rendkívüli erőfeszítésbe: tárgyismeretbe, alkotókészségbe, szorgalomba és aszkézisbe kerül... Egy meghatározott lemondást különösen a lelkedre könték: Mondj le arról, hogy a korszellemmel ússz!" – kéri K. Steinbuch, a hírközlés-feldolgozástan professzora (192.o.).

2. Másokért lemondani érdekeinkről. "Lemondás számomra annyit jelent, mint önként háttérbe helyezni saját lehetőségeimet, hogy mások életben maradhassanak, a jövő nemzedékek is boldogulhassanak, és mi is másképp élhessünk" – hangsúlyozza A. Müller, a Német Parlament tagja (135.o.).

3. Megosztani javainkat. "Magával ragadott a 'megosztás' gondolata. Ezt az elvet helyeztem magamnak a lemondás és önmegtágadás helyébe... Szoros kapcsolatban áll ezzel az igazságosabb világ: a szeretetben, igazságban, igazságosságban és békében eltöltött élet vágya" – szögezi le J. Homburg, a Német Katolikus Ifjúság Szövetségének volt elnöke (96.o.).

Kétségtelen, hogy van, amiről lemondhatunk, de mindenről mégsem:

1. A szerzők megneveznek dolgokat, amiről lemondhatnánk. A következő tíz fordul elő leggyakrabban: az autó (30 személy), a táplálkozás bősége (21), a tévé (18), drága ruhák (15), költséges utazások (14), luxus-lakás (13), alkoholfogyasztás (12) dohányzás (11), videóberendezés (11) és az elektromos készülékek a lakásban (10).

2. Semmiképpen sem mondhatunk viszont le szabadságunkról. "Isten szabadságra teremtette az embert!" – hirdeti II. János Pál pápa (195.0.).

Hogyan tanulhatjuk a lemondást és önmegtágadást? – Szerzőink nagyon gyakorlatias és követhető tanácsokkal szolgálnak:

1. Fékezzük az anyagiasságot. "Az igazi lemondás tulajdonképpen önkéntes áldozathozatal... Lemondást tanulni eszerint: elsősorban a korlátozás készségét, majd ezután a társadalmilag értelmes áldozat méltányolását, egyszerűen az áldozatkészség gyakorlását jelenti. Mindennek szerintem a 'vasalt materializmus' leküzdéséhez kell vezetnie, illetve az idealizmus bizonyos formájához" – tanácsolja J. Müllemann a külügy-minisztériumból (131.o.).

2. Ne hamarkodjunk el a vásárlást. "A következő eljárást dolgoztam ki magamnak: Miután meggyőződtem egy bizonyos dolog szükségességéről, várok egy évet a vásárlással. Ezzel nemcsak sok pénzt takarítottam meg és mentesültem számos bosszúságtól, a tárgyak egész sorozatát nem szereztem be. Egy év után már egyáltalán nem hiányoztak... Nem lábatlankodnak neked is olyan dolgok, amelyek jóval kevesebb mint egy évig voltak csak 'hasznosak' vagy szereztek neked örömet?" – kérdezi A. Mechttersheimer, a Békekutató-intézet vezetője (124.o.).

3. Gyakoroljunk minden nap. "Engedelmmükkel megkísérlem elmondani önöknek, milyen apró lépésekre szántam el magam: – A városi közlekedéssel utazom, amikor csak ez lehetséges, és nem autómmal. – Ha a füst zavarja valakit a társaságban, lemondok a dohányzásról. – Megpróbálok minden költséges reprezentációt kerülni, hivatalos és privát körömben. – Fizetésem egy részét már előre jó célokra fordítom, pl. a fejlődő országok (Kenyeret a világnak!) vagy a keleti országokban élő családok javára, akik nehezen szerzik meg az élet szükséges eszközeit... – Nagyvárosi lakásomból kiköltöztem kisebbbe, mert a tágas lakásokra sürgősen szükségem van a gyermekekben bővelkedő családoknak a városban... – Tiszteletbeli munkákat vállallok, amiért nem jár fizetés, s másokat is buzdítok erre..." – tudósít T. Schober, az ev. egyház diakónusi szolgálatának elnöke (176.o.).

Könyvünk nagyon alaposan dolgozta fel a lemondás égető kérdését. Az olvasó sokat nyer vele.

Baranyi Imre